

Onder de titel: „Adolescence: Cultural Deprivation, Poverty and the Drop-out”, heeft David E. Hunt een lezenswaardig en uitvoerig gedocumenteerd artikel geschreven in *Review of Educational Research*, jrg. 1966, vol. 36, pag 463/473, waaraan het volgende ontleend wordt.

Het aantal studies over leerlingen, die „culturally deprived” zijn, is sterk toegenomen mede i.v.m. de pogingen effectieve onderwijsprogramma's voor hen samen te stellen.

Hunt vestigt in zijn studie in het bijzonder de aandacht op de volgende aspecten van deze problematiek:

- het nagaan en het beproeven van mogelijkheden, om de onderwijs-situatie voor deze jongeren te verbeteren
- de leerkrachten, die aan jongeren, afkomstig uit de sociaal lagere milieus, les geven, beter voor te bereiden op deze taak door hen daartoe te scholen opdat zij in staat zijn goede onderwijsresultaten met hun leerlingen te bereiken
- bij de leerlingen, die behoren tot de „culturally deprived group”, de motivatie om te studeren te versterken, hun studiemethoden kritisch te bezien en deze zondig te doen wijzigen opdat de leertaken door hen efficiënter worden verricht.

In een vorige jaargang van *Review of Educational Research* (jg. 1965, vol. 35, pag 377/388) heeft Edmund W. Gordon, onder de titel „Characteristics of Socially Disadvantaged Children”, op andere aspecten van deze groep de aandacht gevestigd. In zijn artikel – met bibliografie – merkt hij op dat de meeste onderzoekers hun gegevens over de „socially disadvantaged children” plaatsen tegen de achtergrond van opgedane ervaringen met kinderen, die afkomstig zijn uit de „middle class”. Daardoor is men geneigd de gedragingen van de „socially disadvantaged children” als sociaal afwijkend te waarderen, hetgeen tot pedagogische ongewenste consequenties kan leiden. Daarentegen wordt te weinig aandacht besteed aan het gedrag en de levensomstandigheden van deze kinderen, die in hoge mate worden bepaald door het sociale milieu waarin zij opgroeien, als gegeven feiten voor de school. De leerkrachten moeten bereid zijn daarmee rekening te houden bij hun onderwijsstaak.

Volgens Gordon is het de vraag of er wel een typisch „socially disadvantaged child” is. Volgens hem is het niet uitgesloten, dat deze kinderen als groep een grote variëteit vertonen tengevolge van onderling van elkaar afwijkende gedragspatronen. Hen te beschouwen als een min of meer homogene groep wat mentaliteit en gedragingen betreffen, is dan ook foutief. Een gedifferentieerde en een niet vooringenomen beschouwingwijze is, t.a.v. deze kinderen en hun problematiek, evenzeer noodzakelijk als op andere gebieden van research.

Tenslotte wordt opgemerkt, dat de aangetoonde correlatie tussen het afkomstig zijn uit sociaal lagere milieus en minder gunstige schoolprestaties niet als een causale relatie mag worden beschouwd.

In *Journal of Educational Psychology*, jg. 1951, vol. 42, pag. 193/205, is, onder de titel „Study of social class motivation: relationships between anxiety for education and certain socio-economic and intellectual variables”, een artikel te vinden van A. M. Hieronymus, dat nog steeds actueel is, gezien o.a. de voorafgaande bespreking.

In dit artikel wordt verslag gedaan van een onderzoek onder 610 „ninth-grade students of four sixyear highschools in a midwestern city”.

In het onderzoek onder deze leerlingen is uitgegaan van de sociale status, houding tegenover het onderwijs en het niveau van de sociaal-economische verwachtingen.

Geconcludeerd is dat de sociale status der leerlingen nauwer is verbonden met het niveau van hun sociaal-economische verwachtingen, dan met de resultaten van hun intelligentietest.

Voorts is er een zekere relatie tussen de sociale status der leerlingen en hun houding tegenover het onderwijs. Verder blijkt er een hoge correlatie te zijn tussen de sociaal-economische verwachtingen der leerlingen en hun gedrag op school. Zeer belangrijk is evenwel dat Hieronymus, op grond van zijn materiaal, de conclusie kan trekken dat de relatie, tussen het beroepsniveau van de vader en het onderwijsgedrag van de puber, niet significant is.

In „The Times Educational Supplement” van Friday, June 2, 1967, pag. 1868, is onder de titel „Instability in depressed areas”, aandacht gevraagd voor de problematiek van opvoeding en onderwijs in de achterbuurten der grote steden. Voorrang moest worden gegeven aan de in het „Plowden-report” aanbevolen maatregelen. In de daarover gevoerde discussies is, door een hoofd van een „Primary school” in Liverpool, opgemerkt dat de primaire armoede, door tekort aan voedsel en kleding, minder ernstig is dan de secundaire armoede tengevolge van intellectuele verschraving, cultureel onvermogen en sociale isolering. Van de kinderen uit de sociale achterbuurten van Liverpool, wier leerprestaties onvoldoende zijn en deswege zijn geplaatst op een speciale school met een goed getrainde staf en kleine klassen, kon na enige tijd 65 % weer worden verwezen naar een gewone school.

Gewezen is verder op het grote verloop onder leerkrachten, die werkzaam zijn op scholen in de achterbuurten. Dit is weinig bevorderlijk voor een goede gang van zaken. Ook is op deze scholen het tekort aan geschoolde onderwijzers(essen) groot, zodat met veel te grote klassen moet worden gewerkt.

De suggestie is gedaan om een „pressure group” te vormen om verbetering in de toestand aan te brengen.

J. H. N. GRANDIA